

Innhold

Forord	13
Kapittel 1 Introduksjon til fagfeltet affekt og kognisjon	15
Å late som ingenting i tre uker	15
Fascinasjonen for det irrasjonelle	16
Bokens fokus og overordnede budskap	17
Begrepsavklaring: Affekt, emosjoner, humør og følelser	18
Forholdet mellom affekt og kognisjon	20
Hvordan boken er lagt opp	24
Kapitlenes oppbygning	25
Hvordan bruke boken	26
Videre arbeid og refleksjon	26
Kapittel 2 Manipulering og måling av affektive tilstander	28
Den medbrakte stressmåleren	29
Manipulering av affektive tilstander	30
Kategorier av humørinduksjon	31
Hvilken metode er mest effektiv?	35
Eksperimentell kontroll for å måle effekten av humørinduksjon	36
Hva manipuleres – emosjoner eller humør?	37
Teoretiske forklaringer på humørinduksjon	38
Måling av affektive tilstander	39
Selvrapport	40
Atferdsmål	43

Fysiologiske og nevrologiske mål	44
Om sammenhengen mellom måling og teoretisk ståsted	44
Videre arbeid og refleksjon	45
Kapittel 3 Kognisjonens rolle i emosjonelle reaksjoner.	47
Kognitiv vurdering er involvert i nesten alt	48
Forholdet mellom emosjoner og kognitiv vurdering er et viktig tema i emosjonsforskning	49
Hva kommer først, den kroppslige reaksjonen eller følelsen?	50
Betydningen av kontekst, erfaring og kunnskap	51
Nærmere om hva kognitiv vurdering er	52
Dimensjoner av kognitiv vurdering	53
Zajonc-Lazarus-debatten	54
Primær versus sekundær kognitiv vurdering	56
Kognitiv vurdering kan foregå sekvensielt	57
Det er kognitiv vurdering som skiller emosjoner fra hverandre	58
Kognitive vurderingsteorier oppsummert	59
Aktuell teori: Et konstruktivistisk syn på emosjoner . .	60
Videre arbeid og refleksjon	62
Kapittel 4 Affekt som informasjonskilde	63
Pent brukte skinnsko str. 36 til salgs	63
Hvordan kan affekt fungere som en informasjonskilde?	65
Hva slags type informasjon representerer ulike former for affekt?	66
Det klassiske eksempelet: Været påvirker livstilfredshet	68
Vi leter automatisk etter årsaker til våre følelser	70
Feilattribusjon av kroppslige følelser	70
Nytteverdien av affekt kan variere	71
Integrert versus tilfeldig affekt.	72
Humøret kan påvirke vårt perseptuelle fokus	74

Aktuell teori: Affekt som informasjonskilde	75
Videre arbeid og refleksjon	77
Kapittel 5 Affekt i oppmerksomhet og persepsjon	78
Brillene vi ser omgivelsene gjennom	78
Hva som menes med henholdsvis oppmerksomhet og persepsjon	79
Noen definisjonsmessige avklaringer	80
Persepsjon utgjør vår subjektive virkelighet	81
Hva handler affekt i oppmerksomhet og persepsjon om?	82
Vår medfødte tendens til å legge merke til emosjonelt relevant materiale	82
Skjevheten kan være hensiktsmessig eller forstyrrende	83
Effekten av emosjonell aktivering på oppmerksomhet	84
Depresjon og oppmerksomhet	85
Effekten av emosjonell aktivering på persepsjon	86
Humørkongruent prosessering	86
Humørkongruent prosessering ved psykiske lidelser	87
Lokalt versus globalt perseptuelt fokus	88
Kognitive vurderinger kan være påvirket av affekt	89
Aktuell teori: En skjemabasert modell for angst og depresjon	90
Videre arbeid og refleksjon	93
Kapittel 6 Affekt i hukommelse	94
Hukommelse er alt	95
Hva handler affekt i hukommelse om?	96
Hukommelsens konstruktive natur	97
Konsekvenser av at hukommelsen er konstruktiv	97
Falske minner	98
Hukommelse for emosjonelle hendelser	99
Humøravhengig hukommelse	100
Humørkongruens og hukommelse	103

	Aktuell teori: Assosiative nettverk	105
	Videre arbeid og refleksjon	108
Kapittel 7	Affekt i problemløsning	110
	IKEA-kommoden	110
	Hva handler affekt i problemløsning om?	112
	Affekt og kreativ problemløsning	113
	Affekt og kompleks problemløsning	114
	Affekt og sosial problemløsning	116
	Metakognitive følelser i problemløsning	117
	Metakognitive følelser for innsiktsproblemer versus stegvise problemer	118
	Forholdet mellom problemløsning og andre kognitive prosesser	119
	Aktuell teori: «Broaden and build»	120
	Videre arbeid og refleksjon	122
Kapittel 8	Affekt i bedømmelser	124
	Å ikke nå inn til seg selv	124
	Hva handler affekt i bedømmelser om?	125
	Mekanismer for affektinfusjon	127
	Affektinfusjon avhenger av tenkemåte.	128
	De fire tenkemåtene	129
	Aktuell teori: Risiko som følelser	133
	Videre arbeid og refleksjon	137
Kapittel 9	Affekt i beslutninger	138
	Farvel	139
	Hva handler affekt i beslutningstaking om?	140
	Kapittelets to fokusområder	141
	Antesipert affekt i beslutningstaking	141
	Antesipert affekt kan være informativ	142
	Antesipert affekt kan være villedende	143
	Fokalisme som forklaring	144
	Antesipatorisk affekt i beslutningstaking	146
	Antesipatorisk affekt kan være informativ	146

Empirisk støtte for at antesipatorisk affekt kan være informativ	147
Antesipatorisk affekt kan være villedende	148
Anger, skuffelse og kontrafaktisk tenkning	149
Aktuell teori: Toprosessteorien for emosjoner	150
Videre arbeid og refleksjon	152
Kapittel 10 Affekt i læring	154
Ingen fare for at jeg glemmer dette!	154
Hva mener vi med læring?	155
Hva affekt har med læring å gjøre	156
Metakognitive følelser i læring	157
Bedømmelse av læring («judgements of learning»)	158
Konfidensvurderinger i læring	159
Andre metakognitive følelser i læring	160
Metakognitiv overvåkning	160
Hvordan metakognitive følelser oppstår	161
Metakognitiv kontroll	162
Forskjellen på metakognitive følelser og annen affekt	164
Aktuell teori: Dunning-Kruger-effekten	165
Videre arbeid og refleksjon	168
Kapittel 11 Affekt og bevissthet	170
Hva er bevissthet?	170
Bevissthet slik det forstås i dette kapittelet	171
Bevissthet som evnen til å sette ord på opplevelser	172
Bevissthet som evnen til å utøve fleksibel kontroll	173
Bevissthet i modeller for affekt og kognisjon	174
1 Kan en emosjon være ubevisst?	175
2 Kan affektive reaksjoner oppstå uten bevissthet om den utløsende hendelsen?	177
3 Kan affektive reaksjoner påvirke vår tenkning uten at vi er bevisst klar over det?	178
Aktuell teori: Høyere ordens teori for emosjonell bevissthet	181
Videre arbeid og refleksjon	183

Kapittel 12 Affekt og intuisjon	184
Den italiensk-engelske skuespilleren	184
Hva er intuisjon?	186
Intuisjon som antesipatorisk og antesipert affekt.	187
Historisk bakgrunn for tosystemmodeller	188
Type 1- versus type 2-tenkning.	189
Når bruker vi type 1- og når bruker vi type 2-tenkning?	190
Problemer med forståelsen av intuisjon i tosystemmodeller	191
Gigerenzers forskning.	193
Den emosjonelle orakeffekten	194
Intuisjon som gradert bevissthet	195
Aktuell teori: Randbevissthet	196
Videre arbeid og refleksjon	198
Kapittel 13 Affektregulering	199
Bildene vi bruker for å forstå oss selv	199
Hva er affektregulering?	201
Hva kapitlet handler (og ikke handler) om.	202
Affektregulering handler om mer enn å regulere bort negativ affekt.	202
Affektregulering på ulike bevissthetsnivåer	203
Affektregulering og samspillet mellom affekt og kognisjon.	204
Mekanismer for affektregulering handler om oppmerksomhet	204
Affektregulering kan innebære kognitiv revurdering.	205
Affektregulering kan innebære humørkongruens og humørinkongruens	206
Metaemosjoner og affektregulering.	207
Tre fasetter av metaemosjoner.	207
Aktuell teori: Den sosiale begrensingsmodellen.	209
Videre arbeid og refleksjon	213

Kapittel 14 Kulturelle og individuelle forskjeller	215
Har du opplevd en emosjon ingen andre har?	215
Forholdet mellom affekt og kognisjon er ikke likt for alle	216
Finnes det grunnleggende emosjoner som vi alle har til felles?	217
Ur-emosjoner som alternativ til grunnleggende emosjoner.	218
Emosjoner som dimensjoner av erfaring	220
Individuelle forskjeller i emosjonell intelligens	221
Trekkm modeller for emosjonell intelligens.	222
Evnemodeller for emosjonell intelligens	223
Fire grener av emosjonell intelligens	223
Andre individuelle forskjeller	225
Aktuell teori: En oppmerksomt nærvær-tilnærming til emosjonell intelligens	226
Videre arbeid og refleksjon	229
 Kapittel 15 Implikasjoner og relevans for andre temaer innenfor og utenfor psykologien	 230
Nytteverdi for vår teoretiske forståelse av emosjoner . .	230
Nytteverdi for vår teoretiske forståelse av kognisjon . .	231
Nytteverdi for vår teoretiske forståelse av bevissthet . .	232
Nytteverdi for vår forståelse av psykisk lidelse.	232
Eksempler på fagets kliniske relevans	233
Affekt og kognisjon i opprettholdelsen av psykiske lidelser	234
Affekt og kognisjon i behandlingen av psykiske lidelser	235
Fagets nytteverdi i beslutningssituasjoner, problemløsning og konflikthåndtering	236
Fagets nytteverdi i dagliglivet	237
Hva anvendt forskning kan lære oss om affekt og kognisjon.	238

Kapittel 16 Avslutning og oppsummering	240
Et tilbakeblikk på bokens kapitler	240
Videre arbeid og refleksjon	243
 Litteratur	 244
 Stikkord	 258